

Brancheorganisaties hebben een voortrekkersrol

Beursgenoteerde bedrijven met meer dan vijfhonderd medewerkers moeten vanaf januari 2024 vastleggen hoe duurzaam ze ondernemen en welke invloed het bedrijf heeft op de wereld.

Zij zijn verplicht dat te rapporteren in een duurzaamheidsrapportage, de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Vanaf 2025 wordt deze verplichting uitgebreid naar een grotere groep bedrijven. Verenigingsmanager Jos Kelderman stelt dat brancheorganisaties en verenigingen een relevante rol kunnen spelen in deze ontwikkelingen.

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn grote, maatschappelijke thema's. Vanuit Europa klinkt de roep om meer transparantie steeds luider net als de wens om duurzame investeringen te stimuleren. Dat heeft zich vertaald in de Europese richtlijn CSRD met regels en harde eisen voor bedrijven om te verduurzamen (zie ook kadertje). Voor een deel van die bedrijven geldt 2024 of 2025 als eerste rapportagejaar. Desondanks blijkt uit onderzoek van I&O Research in opdracht van ABN AMRO eind vorig jaar, dat twee op de drie Nederlandse bedrijven onbekend zijn met de CSRD-richtlijn. Kelderman licht toe: "Slechts een klein deel van de bedrijven is actief bezig met CSRD, omdat de meerderheid nog niet in de categorie valt die verplicht moet rapporteren en het voor hen voelt als een ver-van-mijn-bed-show. Daarnaast zijn de CSRD-richtlijnen voor veel organisaties complex om mee bezig te zijn."



De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een Europese richtlijn voor ondernemingen om te rapporteren over hun duurzaamheid door middel van verschillende criteria. Beursgenoteerde bedrijven (met meer dan vijfhonderd medewerkers) zijn vanaf 1 januari 2024 verplicht te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties. Vanaf 2025 wordt deze verplichting uitgebreid naar een grotere groep bedrijven.

Jos Kelderman werkt sinds 2021 als verenigingsmanager en adviseur op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij Wissenraet Van Spaendonck. Daarnaast is hij stichtingsmanager van MVO Prestatieladder.

MVO Prestatieladder

Jos Kelderman is tevens manager van de stichting MVO Prestatieladder en legt kort uit wat zij bieden: "De MVO Prestatieladder is simpelweg een certificering die laat zien dat je als organisatie op een serieuze manier bezig bent met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Als je hierover nadenkt op strategisch niveau, dan wil je ook operationeel stappen zetten en dat doe je dan aan de hand van een MVO-managementsysteem. Dat systeem wordt op verschillende punten gekeurd door een externe auditor van MVO Prestatieladder. Daarbij wordt er gekeken of er is nagedacht over welke MVO-thema's impact maken en met welke acties je deze impact denkt te gaan verbeteren. Het maakt inzichtelijk op welke onderdelen een organisatie goed of minder goed presteert; bijvoorbeeld goed op het gebied van klimaat en minder goed op het gebied van arbeidsomstandigheden. De certificering laat zien dat je MVO op een gedegen manier

implementeert in je organisatie waarbij de CSRD en ESRS (European Sustainability Reporting Standards) zijn meegenomen. Ik denk dat mkb'ers heel erg geholpen zijn met een goed werkend MVO-managementsysteem, omdat zij op die manier bewust gaan nadenken over maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het blijft dan niet bij een eenmalig initiatief, maar MVO wordt structureel ingebed in je organisatie. Dat heeft ook een positieve invloed op je medewerkers en biedt een concrete tool aan leden. Vanuit MVO Prestatieladder staan we ook open voor samenwerking met brancheorganisaties."



Wil je meer weten over de MVO Prestatieladder? Scan de QR-code hiernaast.

Keteneffect

Toch is Kelderman van mening dat het verstandig zou zijn als brancheorganisaties met CSRD aan de slag gaan. "Simpelweg omdat al hun leden daar – uiteindelijk – toch mee te maken gaan krijgen," verklaart hij. "De verplichte verslaglegging geldt momenteel nog alleen voor beursgenoteerde bedrijven met een bepaalde omzet, maar ook mkb'ers komen er hoe dan ook mee in aanraking. Uiteindelijk ontstaat er namelijk een bepaald keteneffect." Hij schetst het voorbeeld van ASML. "ASML startte in 2022 met het schatten van CO₂-uitstoot in de toeleveringsketen en vereist nu informatie van toeleveranciers over hun emissies. Het doel is om in 2030 klimaatneutraal te zijn, ondanks de groeiende productie van ASML. Als grote opdrachtgever voor Nederlandse toeleveranciers heeft het bedrijf aanzienlijke invloed op de Nederlandse industrie. Die bedrijven worden door ASML meegenomen in haar initiatieven. Opvallend genoeg is de CSRD in de industrie bekender dan in andere sectoren. Of het met de acties van ASML te maken heeft, durf ik niet met zekerheid te zeggen. Maar het is wel een typisch voorbeeld van hoe snel het kan gaan binnen een specifieke keten als een grote partij het voortouw neemt. Ik denk dat dat voor brancheorganisaties met betrekking tot de CSRD ook opgaat, ook zij hebben een bepaalde voortrekkersrol te vervullen. Alle branches zullen in min of meerdere mate te maken krijgen met CSRD, óók mkb'ers. Ik ben van mening dat als er

een ontwikkeling plaatsvindt die voor je leden aanzienlijke impact gaat hebben – zij moeten immers gaan nadenken over hun strategie en operationele acties en hoe dat te verbeteren – dat doorwerkt binnen de keten. Het gaat van de grote koplopers die nu al CSRD-plichtig naar het mkb. Leden hebben daarom kennis nodig. Ik denk dat één van de belangrijkste doelen van een branchevereniging is dat zij ondersteunen in die kennisoverdracht."

Proactieve rol

Juist omdat de richtlijnen complex zijn, meent Kelderman dat brancheorganisaties een relevante bijdrage kunnen leveren. "Als iets heel complex is voor je leden, dan is er een belangrijke rol weggelegd voor brancheorganisaties. Dan moet je als organisatie gaan zorgen dat je tools ontwikkelt zodat die leden makkelijk aan de slag kunnen met dergelijke ingewikkelde onderwerpen. Als brancheorganisaties zich de materie eigen maken en daarin een proactieve rol vervullen dan maak je de CSRD in zijn geheel voor jouw branche behapbaarder."

Kelderman heeft wel concrete ideeën hoe bracheorganisaties kunnen ondersteunen in kennisoverdracht. "Het is verstandig om er tijdens ledenvergaderingen aandacht aan te besteden," zegt hij. "Dat je signaleert en bij je leden aangeeft: 'kijk, dit speelt er en komt ook op jullie af'. Het is ook raadzaam om bijvoorbeeld workshops of gezamenlijke cursussen te ontwikkelen

waardoor leden maatschappelijk verantwoord ondernemen makkelijker in hun organisatie kunnen inbedden. Ik help brancheorganisaties graag om dat te organiseren. Je kan verder denken aan een branchestrategie op het gebied van duurzaamheid en MVO, of aan het organiseren van benchmarking. Daardoor kunnen leden zien hoe zij zich verhouden ten opzichte van de andere branchespelers.”

Nieuwe businessmodellen

Leden meenemen in grote veranderingen, kan een klus zijn. Volgens Kelderman is het vooral zaak bewustzijn te creëren. Hij legt uit: “De eerste stap is dat brancheorganisaties kunnen uitleggen waarom zij zich actief bezighouden met alle ontwikkelingen rondom de CSRD-richtlijnen; dat je dat doet om impact te maken op het gebied van milieu en maatschappij en probeert bij te dragen aan een mooiere wereld voor toekomstige generaties. Een visie waar niemand op tegen kan zijn. Leden kunnen de CSRD dan misschien als een bedreiging ervaren, omdat je moet investeren en dat kost tijd en geld. Dat wordt als last ervaren en daarbovenop wordt het bedrijf onder invloed van de regeling een glazen huis. Terwijl het ook kansen biedt en juist veel geld kan opleveren. Het kan leiden tot commerciële kansen en nieuwe businessmodellen. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat in de toekomst financiering van je bedrijf mede bepaald wordt op basis van je duurzaamheidsperformance. Als je het daarover hebt, krijg je

leden en andere ondernemers wel mee,” aldus Kelderman.

Toekomst

Hij verwacht dat de economie in de toekomst er op een andere manier uit gaat zien. “Het kan natuurlijk niet zo zijn dat je producten of diensten verkoopt die maatschappelijke milieuschade opleveren en dat niet wordt ingeprijsd,” stelt hij. “Het is best wel gek dat je voor drie tientjes naar de andere kant van Europa kan vliegen zonder die uitstoot, en daarmee schade aan het klimaat, hoeft te betalen. Ik ben ervan overtuigd dat dat in de toekomst anders gaat worden. Net als circulair produceren, dat wordt onder invloed van Europese regelgeving ook steeds gangbaarder.” Kelderman adviseert brancheorganisaties daar goed over na te denken. “Ga eens met je leden in gesprek, wat betekenen deze toekomstige ontwikkelingen voor ons, en specifiek voor onze branche? En wat kunnen we op brancheniveau organiseren in plaats van dat elke individu het wiel opnieuw gaat uitvinden.” Volgens hem maakt het geen verschil of je binnen een grote brancheorganisatie opereert of vanuit een kleine vereniging. “Uiteindelijk ben je als collectief in ieder geval groter dan een individu. Dus op het moment dat elke individuele ondernemer advies moet inwinnen over de CSRD is dat duurder dan wanneer je dat als collectief doet. Al bestaat de vereniging uit vijf leden, dan is het altijd nog een stuk goedkoper dan ieder voor zich.” 

